

1. Gebruik kinderopvangtoeslag in het 2^e kwartaal 2017

Tabel 1 laat zien dat in het 2e kwartaal van 2017, gemiddeld 736.000 kinderen gebruik maakten van kinderopvangtoeslag. Het gemiddeld totaal aantal kinderen is daarmee met 56.000 toegenomen ten opzichte van het 2e kwartaal van 2016. Daarvan gingen 293.000 kinderen naar kinderdagcentra, 341.000 naar de buitenschoolse opvang. Er gingen 121.000 naar de gastouderopvang, waarvan 66.000 naar de opvang voor 0 t/m 3 jarigen en 55.000 naar de opvang van 4 t/m 12 jarigen. Deze groei is zichtbaar voor alle opvangsoorten. Het totaal gemiddelde aantal uren opvang per kind per maand is gelijk gebleven. Zowel in het 2e kwartaal van 2016 als van 2017 lag dit op 57,1 uur.

Het aantal uren opvang in de kinderdagcentra is afgenomen ten opzichte van het 2e kwartaal van 2016, met een gemiddelde van 0,9 uur per kind per maand. Dit is mede te verklaren door de omvorming van peuterspeelzalen in gemeenten naar kinderdagcentra (door het kortere gebruik). Ook de gastouderopvang van 4 t/m 12 jarigen laat een opvallende afname zien, met 1,4 uur per kind per maand ten opzichte van het 2e kwartaal van 2016. Het gemiddeld aantal uren in de buitenschoolse opvang is licht toegenomen, met 0,2 uur per kind per maand, net zoals de gastouderopvang voor 0 t/m 3 jarigen, die met 0,3 uur gemiddeld is toegenomen. Hierbij wordt opgemerkt dat deze cijfers, net zoals de cijfers over het aantal kinderen dat gebruik maakt, nog kunnen wijzigen als gevolg van definitief vaststellen van gebruik (zie ook voetnoot 1).

Tabel 1: Gemiddelde aantallen met kinderopvangtoeslag ^{1,2}							
	2014	2015	Kw. 1 2016	Kw. 2 2016	geheel 2016	Kw.1 2017	Kw. 2 2017
Aantal kinderen (x 1000)							
Totaal ³	621	630	663	680	680	718	736
Kinderdagcentra	250	249	262	266	267	287	293
Buitenschoolse opvang	277	286	303	312	313	331	341
Gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen	55	58	61	63	63	65	66
Gastouderopvang 4 tot 12 jarigen	51	51	53	54	53	54	55
Uren per kind per maand							
Totaal	59,2	57,3	57,3	57,1	57,3	57,1	57,1
Kinderdagcentra	83,8	80,9	80,1	79,9	80,0	78,9	79,0
Buitenschoolse opvang	36,3	35,5	35,9	36,0	36,2	36,1	36,2
Gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen	66,5	65,0	66,8	66,6	66,7	67,1	66,9
Gastouderopvang 4 tot 12 jarigen	41,7	39,8	39,6	39,4	39,4	38,3	38,0

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld juli 2017, bewerking Ministerie van SZW

1 De cijfers zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van gebruik. Voor 2014 zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief; ook voor 2015 is al 97% van de beschikkingen definitief vastgesteld.

2 De som der delen is groter dan het totaal. Dit komt omdat een kind binnen een kalenderjaar van meer dan een type opvang gebruik kan maken (bijvoorbeeld gastouderopvang en kinderdagopvang). Voor het totaal aantal kinderen wordt zo'n kind één keer meegeteld.

2. Netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen

In deze paragraaf wordt de ontwikkeling in netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen weergegeven. De ouderparticipatie van moeders die lid zijn van een ouderpaar en moeders met jonge kinderen laat een stijging zien. De arbeidsparticipatie van alleenstaande moeders is daarentegen gedaald met 0,9%-punt. Uit de cijfers over het 2^e kwartaal 2017 in tabel 3 komt tevens naar voren dat de netto arbeidsparticipatie van vrouwen in de leeftijd van 15-75 jaar met 0,8%-punt is gestegen ten opzichte van de arbeidsparticipatie van vrouwen in het 2^e kwartaal van 2016. De netto arbeidsparticipatie van vrouwen is daarmee op zijn hoogste punt sinds 2011.

Tabel 3. Netto arbeidsparticipatie vrouwen en moeders met jonge kinderen (in %) ⁴										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Kw. 1 2016	Kw. 2 2016	Kw. 1 2017	Kw. 2 2017
Vrouwen 15-75	61,3	61,3	60,6	59,6	60,3	60,9	60,1	60,9	61,2	61,7
Vrouwen 25-34	81,2	80,8	79,4	79,0	79,6	79,9	79,2	79,3	80,1	80,2
Vrouwen 35-44	78,0	77,8	78,1	76,7	77,0	77,6	77,2	78,0	77,9	78,1
Moeders (lid van ouderpaar)	76,6	77,1	76,4	75,9	76,7	77,6	76,7	77,2	78,3	78,9
Alleenstaande moeders	65,3	64,3	63,2	59,6	59,5	62,2	60,5	62,6	64,3	61,7
Moeders met jonge kinderen (0-11)	n.b.	76,6	75,6	74,5	75,9	76,5	75,7	76,1	77,5	77,1

Bron: CBS

In tabel 4 wordt de netto arbeidsparticipatie van mannen en vaders met jonge kinderen weergegeven. Evenals in het 1^e kwartaal is er een afname van arbeidsparticipatie van alleenstaande vaders, nu met 1,5%-punt ten opzichte van het 2^e kwartaal in 2016. De netto arbeidsparticipatie van mannen is met 0,7%-punt gestegen ten opzichte van de netto arbeidsparticipatie in het 2^e kwartaal van 2016.

Tabel 4. Netto arbeidsparticipatie mannen en vaders met jonge kinderen (in %) ⁵										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Kw. 1 2016	Kw. 2 2016	Kw. 1 2017	Kw. 2 2017
Mannen 15-75	71,7	71,5	70,2	70,1	70,4	70,8	70,2	70,6	70,8	71,3
Mannen 25-34	89,6	88,8	86,0	86,3	86,6	87,2	86,9	86,9	87,0	87,9
Mannen 35-44	91,4	90,7	88,1	88,3	89,1	89,4	88,8	89,8	89,9	89,9
Vaders (lid van ouderpaar)	91,7	91,2	89,6	90,1	90,4	90,8	90,5	90,9	90,9	91,1
Alleenstaande vaders	77,5	76,8	74,7	76,1	75,5	76,3	76,3	75,7	73,7	74,2
Vaders met jonge kinderen (0-11)	n.b.	93,9	91,7	92,4	93,0	93,3	93,4	93,2	93,3	93,0

Bron: CBS

Tabel 5 laat de ontwikkeling van gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen zien ⁶. Uit de cijfers komt naar voren dat het aantal gewerkte uren van vrouwen licht is toegenomen. Het aantal gewerkte uren van moeders met jonge kinderen is gestegen, met 0,7 uur ten opzichte van het 2^e kwartaal van 2016.

⁴ Sinds 2012 is het CBS overgestapt op de definitie mannen/vrouwen 15-75. Om de informatie te stroomlijnen is ook in deze rapportage gebruik gemaakt van de nieuwe definitie. De verschillen met de oude definitie (15-64) zijn miniem.

⁵ Idem.

⁶ In de jaren 2011-2013 voor de bevolkingsgroep tussen de 15 en de 65 jaar. Vanaf 2014 conform de internationale definitie (15 tot 75 jaar).

Tabel 5. Ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen (gemiddelde binnen de groep vrouwen met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Kw. 1 2016	Kw.2 2016	Kw.1 2017	Kw.2 2017
Vrouwen 15-74	25,4	25,4	25,3	25,3	25,3	25,6	25,5	25,5	25,7	25,8
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	24,3	24,6	24,8	25,2	25,5	25,8	25,7	25,8	26,1	26,5

Bron: CBS

3. De ontwikkeling van de gemiddelde uurprijs

Tabel 6 geeft het verschil tussen de gemiddelde tarieven van de verschillende opvangsoorten en de maximum uurprijzen weer. Voor het bedrag dat boven de maximum uurprijs ligt, ontvangen ouders geen kinderopvangtoeslag. Uit de tabel komt naar voren dat in het 2^e kwartaal van 2017 de gemiddelde uurprijzen zijn gestegen, en in bijna alle gevallen gelijk zijn aan of hoger zijn dan de maximum uurprijzen. In het vorige kwartaal lagen de gemiddelde uurprijzen in de gastouderopvang nog net onder de maximum uurprijs. De dagopvang is de enige opvangsoort die een gemiddelde uurprijs onder de maximumprijs heeft, met €0,05 onder de maximumprijs. Buitenschoolse opvang overschrijdt de maximum uurprijs het meest, met €0,24.

Tabel 6: ontwikkeling gemiddelde uurprijs (in €)⁷

	2013	2014	2015	2016	Kw. 1 2017	Kw. 2 2017
Gemiddelde uurprijzen voor maximering⁸						
Dagopvang	6,54	6,71	6,87	6,98	7,11	7,13
Buitenschoolse opvang	6,44	6,61	6,73	6,83	6,91	6,93
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,36	5,51	5,64	5,70	5,74	5,76
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,32	5,46	5,62	5,67	5,73	5,75
Maximum uurprijzen						
Dagopvang	6,46	6,70	6,84	6,89	7,18	7,18
Buitenschoolse opvang	6,02	6,25	6,38	6,42	6,69	6,69
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,17	5,37	5,48	5,52	5,75	5,75
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,17	5,37	5,48	5,52	5,75	5,75
Relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen						
Dagopvang	1,2%	0,1%	0,4%	1,3%	-1,1%	-0,7%
Buitenschoolse opvang	7,0%	5,8%	5,5%	6,4%	3,3%	3,6%
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	3,7%	2,6%	2,9%	3,3%	-0,2%	0,2%
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	2,9%	1,7%	2,6%	2,7%	-0,3%	0,0%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld juli 2017, bewerking SZW

⁷ Het betreft de gemiddelde uurprijzen, waarbij gewogen is naar gebruik. Ter illustratie: de uurprijs van gebruikers die 60 opvanguren afnemen weegt drie keer zo zwaar mee bij bepaling van het gemiddelde als de uurprijs van gebruikers die 20 opvanguren afnemen.

⁸ Deze cijfers over de gemiddelde uurprijzen zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan de Belastingdienst/Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre ouders een wijziging van de uurprijs altijd doorgeven en de uurprijzen dus volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt.

4. Aanbod kinderopvang

De afgelopen jaren is een toename te zien in het aantal locaties die dagopvang verzorgen. Deze lijn heeft zich in het tweede kwartaal van 2017 doorgezet. In de periode juli 2016-2017 is er sprake van een netto toename van 628 dagopvang locaties. Deze stijging is onder andere te verklaren door de omvorming van peuterspeelzalen naar kinderopvanglocaties. De buitenschoolse opvanglocaties zijn eveneens in aantal toegenomen, met netto 238 locaties. Het aantal locaties in de gastouderopvang laat al enkele jaren een daling zien. De afname in de periode juli 2016-2017 betreft 1398 locaties.

Tabel 8: aantal kinderopvang- en gastouderlocaties										
	Jan. 2013	Jan. 2014	Jan. 2015	Jan. 2016	April 2016	Juli 2016	Okt. 2016	Jan. 2017	Apr. 2017	Juli 2017
Dagopvang	6.220	6.187	6.446	6.731	7.016	7.015	7.237	7.499	7.545	7.643
BSO	6.682	6.417	6.336	6.418	6.460	6.495	6.643	6.648	6.670	6.733
Gastouders	46.578	40.148	36.807	34.504	34.330	34.375	34.003	33.585	33.371	32.977

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen